

ESENGO NA KOPESA MAKABO

ekomami na

Elizabeth Anderson

KOBILANA NA MAKAMBO

Ekotiseli	iii
1. Topesa mosolo boni?	1
2. Topesa mosolo na biso wapi?	19
3. Topesa mosolo na biso na motindo nini?	31
4. Kopesa Njambe makabo ejali mosala mpe lipamboli na modimi moko moko	33
5. Babateli na mosolo na Ekelesia	39

EKOTISELI

Njambe asili kobongisa njela mingi ete biso bandimi tokoka kosalela Ye. Ekoki ete biso yonso toluka bato mpo na Yesu. Toyebi solo ete biso yonso tokoki kosakola Nsango Malamu te, nde ekoki na biso moko moko kojala batatoli. Toyebi ete biso bandimi yonso tokoki kokenda mosika kati na mokili mosusu lokola missionary ete toyebisa bato kuna Nsango Malamu te, nde Njambe asili kobianga biso moko moko kosalela Ye na bomoi na biso mobimba. Abiangaki bamosusu kati na biso kokenda, bamosusu kobondela, bamosusu kosunga, nde ajali kotuna biso yonso kopesa makabo. Soko mondimi akokisi lotomo na ye mpo na kopanja Nsango Malamu te, akojala na esengo mingi te. Soko ye ajali kotatola mpo na Yesu te, akojua mapamboli mingi oyo Njambe alingi kopesa ye te.

Olingi esengo na solo na motema na yo? Boye, nalingi kotuna yo bituneli oyo. Ojali na lisangana na Njambe elongo? Ojali kosepela kati na yango? Njambe ajali kojongisa biyano na mabondeli na yo to eloko ejali kopekisa yango? Molimo na yo ejali kosepela liboso na Nkola?

Moto mosusu na mayele mingi asili koloba ete, “Okoki kosepela solo kati na Nkolo te soko ojali koyibela Njambe na likambo na kokaba mosolo na yo. Meka yango epai na moninga na yo. Batela ndambo na mosolo oyo ejali na ye bobele mpo na yo – jongisa yango yonso epai na ye te. Bongo, ekokoma boni na bolingo kati na bino na ye? Nakanisi ete yo moko oyebi eyano na etuneli oyo!”

Totanga oyo Njambe alobi na Maloba na Ye:

“Moto akoyiba nde epai na Njambe? Mpo ete bino bokoyiba epai na ngai! Nde bolobi ete, Toyibeli yo na njela nini? Na njela na makabo-na-jomi mpe na mbeka.”
Malaki 3:8

Soko tobongisi njela na makabo mpe ndambo na jomi (dîme) te, tolambela mapamboli na Molimo likolo na mosala na biso mpe te.

Nde boyamba maloba na bato mpamba te. Totala soko Maloba na Njambe malakisi biso nini.

1

TOPESA MOSOLO BONI?

Mbala mingi mondimi akotuna ete, “Nde napesa mosolo boni?” Ye asosoli ete mosolo yonso na ye ejali solo eloko na Njambe, nde ajongisa boni epai na Ye mpo na kopusa mosala na Ye? Totala likambo na kopesa makabo epai na Njambe lokola ekomami na Biblia.

BILAKISELI NA KOPESA MAKABO BIJUAMI NA KATI NA KONDIMANA NA KALA

Kopesa ndambo na jomi (dîme) eyebani moke na kati na bandimi, nde yango ejali nsuka na kopesa makabo epai na Njambe te. Totala oyo ekomami na ntina na bandimi na kalakala.

Abalayama

Toyebi te soko kopesa dîme ebandi ntango nini, nde toyebi ete Abalayama akokisi yango.

“Abalama apesaki ye (Maliki-Sedeke) ndambo na jomi na biloko yonso.”
Genese 14:20

Boye, koleka mbula nkoto minei, Abalayama ajalaki kopesa dîme.

Yakobo Totangi oyo na ntina na Yakobo, nkoko na Abalayama:

“Yakobo akataki ndai ete, Soko Njambe akojala na ngai elongo mpe akobatela ngai na njela ekei ngai, mpe akopesa ngai kwanga na kolia mpe bilamba na kolata, ete nakoma lisusu na ndako na tata na ngai na kimia, na boye Yawe akojala Njambe na ngai, mpe libanga oyo etemisi ngai lokola elembo ekojala ndako na Njambe mpe nakopesa yo ndambo moko na jomi kati na biloko yonso bikopesa yo ngai.”
Genese 28:20-22

Yakobo apesaki elaka oyo mpe Njambe atiki ye kobosana yango te. Oyo emonisi ete Njambe andimi likambo na dîme. Bato na Njambe batikali kobatela motindo oyo na kopesa epai na Njambe uta na ntango yango.

Mose mpe Mibeko

Na nsima, Njambe apesaki mibeko epai na Mose. Najali kotanga bobele mibeko jomi te, nde mibeko yonso oyo Njambe aepsi mpo na kobongisa bomoi na moto. Totali ete Ye akotisi likambo na kopesa ndambo na jomi kati na mibeko oyo. Yango ejalaki mpo na sika te. Eyebani kati na bato na Njambe nde sikawa ekomaki fodaso na kopesa epai na Njambe. Kasi Njambe abakisi soko makabo jomi na mibale oyo ekoki na Bayisalaele kokaba epai na Ye likolo na dîme. Oyo ejali ntina Malaki ayebisi bango ete basili koyibela Njambe na ndambo na jomi mpe mbeka to makabo.

BILAKISELI NA KOPESA MAKABO BIJUAMI NA KATI NA KONDIMANA NA SIKA

Nde moto mosusu akoloba ‘te, “Bilakiseli bisili kopesama biuti na Kondimana na Kala te? Biso tojali na nse na mibeko te nde na nse na ngolu.”

Ejali solo ete biuti na Kondimana na Kala, kasi makambo mingi oyo Njambe atemisi na Kondimana na Kala makojuama na Kondimana na Sika. Likambo moko ejali yango na ndambo na jomi. Tokotala baverset wana mpo na kososola ete na miso na Njambe, yango ejali fodaso na kopesa makabo epai na Njambe kino mokolo oyo.

1 Bakolinti 16:2

“Na mokolo na Yenga, moko na moko na bino akaba mpe abatela eloko ye moko kati na yango esili ye kojua, ete soko nakoya makabo malukama te.”

Awa totali ete Njambe alingi moto kokaba na motindo kilikili te nde poso na poso lokola esili ye kojua mosolo. Njambe atunaki bato kopesa boni na lliboso? Uta na kalakala, naino etemisi Ye mibeko na Mose te, atuni ete bapesa Ye ndambo moko kati na jomi.

Baebele 74-10 (Traduction libre)

“Na bongo, totala monene mpenja na Malikisedeke! Abalayama, nkoko na biso, apesi ye ndambo na jomi na biloko yonso bijuaki ye kati na etumba. Toyebi ete bana na Lewi oyo bajali banganga basili kojua toli ete bakamata ndambo na jomi na Bayisalaele, bandeko na bango, baoyo bajali mpe na libota na Abalayama. Malikisedeke ajalaki na libota na Lewi te nde Abalayama akabaki ye ndambo na jomi. Boye, Malikisedeke apamboli Abalayama oyo asili kojua bilaka mingi na Njambe. Ejali polele ete ye oyo apesi mapamboli aleki ye oyo ajui mapamboli yango. Banganga, oyo bakamataki ndambo na jomi, bajalaki bato oyo bakokufa na nsima. Nde mpo na Malikisedeke, oyo ajuaki ndambo na jomi yango, Makomi malobi ete ajali na bomoi. Na bongo, tokoki koloba ete ntango Abalayama apesaki Malikisedeke ndambo na jomi, ejalaki Lewi (libota na ye oyo bajalaki kokamata ndambo na jomi na maboko na Bayisalaele) oyo akabaki ye makabo

yango. Mpo ete Lewi abotamaki naino te, nde tokokikoloba ete atikalaki kati na njoto na nkoko na ye Abalayama ntango akutani na Malikisedeke.”

Baverset oyo ilakisi biso polele ete Njambe andimi ndambo na jomi kino mokolo oyo.

Njambe atemisi kondimana na ngolu kati na Ye na Abalayama mbula 430 na liboso na kopesa mibeko epai na Mose. Toyebi kokanisa ete kati na kondimana yango, Njambe alakisi likambo na ndambo na jomi lokola mpo ete Malikisedeke, elilingi na Yesu, Nganga Monene na biso, ajuaki dîme na maboko na Abalayama. Na nsima, likambo oyo eumelaki kati na mibeko, mpe ntango yonso, kino koya na Yesu, Bayisalaele bakokisi ndambo na jomi mpe makabo na Njambe boye.

Na nsima na yango, libota na Abalayama, Ye Masiya, akokisi mibeko yonso (tanga Bagalatia 3:16, 19). Ata boye, kondimana na ngolu oyo esa lami na Abalayama etikali kino lelo. Njambe akesenisi yango te. Motindo na kopesa Njambe ndambo na jomi oyo ebandi na nse ns kondimana na ngolu etikali bobele boye kino lelo.

KOPESA NA MONDIMI LELO

Biso bandimi tokoki koloba te ete Njambe asili kopesa biso mobeko kati na Kondimana na Sika oyo elakisi biso kopesa ndambo na jomi, mpo ete asali boye te. Nde Njambe atemisi metelo yango kalakala mpe nani ayebi kobongisa metelo na kopesa ete eleka yango na malamumu?

Molakisi na Nsango Malamumu apesi litatoli oyo: “Biso na mwasi na ngai tobandi kopesa ndambo na jomi kalakala. Na nsima, tobakisaki makabo na bolingo likolo na yango. Esengo na biso na likambo na kopesa Njambe likabo ekoki kolobama te! Fodaso na kopesa na biso ejali oyo: Tojali kokabela Njambe ndambo na jomi na mosolo na biso yonso mpe kobakisa makabo na boliongo lokola Njambe atii kilo na mitema na biso.”

Tokanisa ntango oyo ntina mitano mpo na kokabela Njambe ndambo na mosolo na biso.

Toli

Maloba na Njambe makolobaka mingi na ntina na *kotosa*. Koyekola Biblia endimisi bato mingi na likambo oyo: Ye oyo akosalaka mokano na Njambe ajali na bomoi na seko. Njambe ajali kosala mosala monene na ntina na mibali na basi bakokokisaka mokano na Ye. Njambe akotanga yango mokili etangi mosala monene soko moke te. Mpo monene na miso na Ye ejali ete najala na esika eponi Ye mpo na ngai na ntango Ye alingi ngai wana mpe ete nasala yango Ye aliongi ngai kosala na esika yango. Mpo na kojala monene na miso na Njambe, esengi ete totosa Ye mpo ete asili kopesa biso toli. Toli oyo asili kopesa epai na biso ejali na motindo oyo te: “Sala oyho; soko te, okokufa!” Toli oyo Ye apesi biso etemi likolo na fodaso na bolingo. Yesu alobi ete,

“Soko bolingi ngai, bokotosa malako na ngai.”

Yoane 14:15

“Oyo ajali na malako na ngai mpe ajali kotosa yango, ye wana ajali molingi na ngai; molingi na ngai akolingana na Tata na ngai mpe nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye . . . Soko moto nani akolingaka ngai, akotosa liloba na ngai; mpe Tata na ngai akolinga ye mpe tokoya epai na ye mpe tokobongisa efandelo epai na ye. Ye oyo akolingaka ngai te akotosaka maloba na ngai te.”
Yoane 14:21, 23, 24

Kati na malako oyo ejali likambo na kokabela Njambe makabo. Njambe ayebisi biso ete,

“Boyeisa likabo mobimba na jomi kati na ndako na ebombelo ete bilei bijala na ndako na ngai.”
Malaki 3:10

Oyo toli te? Na 1 Bakolinti 16:2, Paulo alakisi bandimi polele ete na mokolo na Yenga moto na moto abomba ndambo na mosolo oyo ye asili kojua ete ajala na mosolo mpo na kopesa mpo na mosala na Njambe. Baebele 7:8 elakisi biso koya na makabo epai na Ye oyo ajali na bomoi libela, Ye Yesu.

Sembo

Ekoki na biso kopesa makabo epai na Njambe mpo ete tojali bato na sembo. Tokotala kati na Malaki lisusu mpe okomona ete Njambe atangi likambo na sembo katio na yango. Sembo ekoki kopusa biso kokabela Njambe makabo mpo ete alobi ete,

“Moto akoyiba nde epai na Njambe? Mpo ete bino bokoyiba epai na ngai! Nde bolobi ete, Toyibeli yo na njela nini? Na njela na makabo-na-jomi mpe na mbeka.”
Malaki 3:8

Ekoki na biso kokabela Njambe makabo soko tojali bato na sembo. Soko tosali boye te, tojali bobele bayibi mpe babotoli. Tobosana te ete soko toboi kofuta nyongo epai na moto, tojali koyibela moto yango.

Moto mosusu atikali na ntembe naino soko ekoki na biso kopesa Njambe ndambo na jomi soko te? Eyano na yango ejali bobele boye: Ekoki solo. Njambe alakisi longwa na ebandeli ete topesa mbuma-nma-liboso mpe ndambo na jomi epai na Njambe. Totala liteyo na Buku na Njambe mobimba mpe tokojua yango.

Njambe alingi biso kopesa lokola ebongi na biso. Ekoki te ete toyiba mosolo na Njambe mpo na kofuta moto mosusu. Ejali nsoni mingi koyiba eloko na moto awa na nse mpe kokenda liboso na juji mpo na kosamba likambo yango. Nde ekojala nsomo monene mpo na moto oyo ayibeli Njambe. Kanisa kotema liboso na Ye koyoka Njambe koloba ete, “Osili koyibela ngai!”

Moto mosusu alobi ete, “Najali na nyongo epai na moto moko te.” Yango wana. Ejali malamumu soko toyebi ete tojali na nyongo epai na Njambe mpe te. Ekoki na biso kopesa Ye ndambo na jomi na mosolo na biso yonso. Soko te tojali bayibi. Bosana te ete Ye mpenja alobaki ete, “Boyibeli ngai na njela na makabo-na-jomi mpe na mbeka.”

Nde moto mosusu akoloba ete, “Kasi Biblia elakisi ete bato bapusa biso mpo na kopesa makabo epai na Njambe te!” Ejali boye. Ebongi ete likabo euta na motema na boboto.

“Moto na moto asala pelamoko na motema na ye, na mposa moke te mpe na kopusama te; mpo Njambe alingi ye oyo akopesaka na esengo.” 2 Bakolinti 9:7

Nde likambo te. Banda kopesa makabo mpo ete Njambe alobi boye, mpe ekoki na yo kotosa toli na Ye. Etikali moke okoyeba mapamboli na kopesa epai na Njambe mpe okopesa yango na esengo.

Bolingo

Ntina na misato mpo na kopesa ndambo na jomi ejali mpo ete tolingi Njambe. Topusi koyemba ete, “Ngai nalingi Nkolo Yesu!”, kasi na ntango na koyemba yango, tojali kobomba mosolo na biso makasi na libenga na biso. Tokolobaka ete tolingi Njambe, nde tokosala mpo moko te komonisa bolingo yango. Tolingi Ye solo? Esika bolingo ejali, tokoyoka mawa te ntango topesi Ye makabo. Oyo ejali njela moko komonisa Ye ete tolingi Ye solo. Bandimi oyo bakopesaka na esengo te bamonisi na polele ete balingi Ye te.

Matondi

Ekoki ete tokabela Njambe makabo komonisa matondi na biso mpo na mosala esili Ye kosala mpo na biso. Ososoli ete Yesu akufaki na ekulusu mpo na yo? Kanisa yango. Njambe apesi Mwana mpenja na Ye. Akamataki Yesu, Likabo ekoki kolobama te, mpe atindi Ye na nse mpo na biso na yo. Lelo najali kotambola na njela na Lola. Nakokenda na lifelo te, nde nakofanda na Lola libela na libela mpo ete Njambe apesi Yesu! Ntina monene oyo esili kokota na motema na yo?

Yesu akufeli bato yonso na mokili oyo motindo moko Ye akufeli yo. Njambe asili kopona motindo moko mpo na kotinda Nsango Malamu nja nsuka na mokilio: KOTINDA BALAKISI NA NSANGO MALAMU. Ekoki ete bandimi yonso bapesa Njambe makabo na bango ete Nsango Malamu ekoka koyokana na mikili yonso. Njambe apesi biso mosala na kojongisa bato na bondeko na Njambe. Bisu yonso tokoki kojala balakisi na Nsango Malamu to bamissionaire te, nde biso yonso tokoki kopesa Njambe ndambo na jomi na mosolo na biso ete Nsango Malamu esakolama. Soko tosali boye te, makila na bamosusu bayoki mbala moko te mokojala likolo na biso. Yango likambo na nsomo mpenja!

Njambe alobi ete soko topesi ndambo na jomi, Ye akoki kofulisa yango etikali ete okoka na biso! Na boye, tokokoka kopesa makabo mosusu lokola. Bato miongi basili komeka yuango mpe bakoki koyebisa biso ete Nkolo asili kokokisa bilaka na Ye yonso.

Kanisa mojuji oyo alelaki ete,

“Na bongo, Tata, nalombi yo ete otinda ye (Lasalo) kuna na ndako na tata na ngai, mpo ete najali na bandeko mitano, ete atatola na bango, boye bango mpe baya awa na esika oyo na mpasi te.”

Luka 16:27, 28

Kanisa milimo na bato basili kokufa mpe bajali na lifelo lelo mpo ete bayoki Nsango Malamu mbala moko te. Bajali kolela ete, “Kenda, lobela bandeko na biso ete baya na esika na mpasi oyo te!”

Mitema na biso mitondi na matondi epai na Yesu mpo ete asili kobikisa milimo na biso, boye te? Na bongo, tomonisa matondi na biso. Topesa ndambo na jomi mpe makabo na biso epai na Njambe na motema na esengo.

Kondima

Ntina na mitano na kopesa Njambe makabo ejali kondima na biso. Ekoki na biso kopesa ndambo na jomi mpo ete tojali na kondima. Ojali kondima Njambe? Olobi ete, “Ee, nandimi maloba yonso kati na Buku na Njambe.”

Njambe asili koloba ete,

“Boyeisa likabo mobimba na jomi kati na ndako na ebombelo ete bilei bijala na ndako na ngai. Yawe na bibe alobi ete, Meka ngai sasaipi na yango, soko nakojipwela bino maninisa na lola te kosopela bino lipamboli kino esika ekojanga mpo na yango.”

Malaki 3:10

Mpo na bato na elanga, alobi ete,

“Nakopamela molei mpo na bino ete abebisa mbuma na mabele na bino te; miwiti na bino ikobwaka mbuna kati na elanga liboso bongo.”

Malaki 3:11

Oyo elaka na Njambe. Ondimi yango?

Tokoki kotanga bisika mingi na Maloba na Njambe na ntina na likambo oyo. Tala maloba oyo:

“Kumisa Yawe na biloko na yo, mpe na mbuma na liboso na bojui na yo yonso. Boye bibombelo na yo ikotonda maa mpe bikamwelo na yo ikobimisa vinyo na sika mingi mpenja.”

Masese 3:9, 10

Nde moto akoloba ete, “Mosolo yonso na ngai ejali kosila bobele mpo na kobikisa bomoi na ngai. Najali kojua mosolo miongi te. Soko nasukisi bosenga na ngai, ndambo moke mpo na kopesa Njambe etikali te!” Moto na koloba boye ajali kotika makabo na Njambe kino nsuka kotala soko mosolo yango ekokoka mpo na bosenga na ye moko. Njambe alobi ete totiya ndambo na jomi epai *na liboso* na kokanisa bosenga na biso mpenja. Oyo metelo na Buku na Njambe. Ye asili koloba ete *soko* tokopesa Ye esika na liboso na bomoi na biso, Ye akobakisela biso bosenga na biso:

“Bolukaka nde liboso Bokonji na Njambe mpe boyengebene na ye mpe biloko oyo yonso ikobakisama na bino.”

Matai 6:33

Soko tokokabela Ye mbuma-na-liboso, bilanga na biso bikobimisa bilei mingi mpe ekokoka mpo na bosenga na biso malamumu.

Oyo bilaka na Njambe, bilaka na moto te. Ye oyo akokokisa yango ajali Njambe, moto te. Soko akokisi yango te, nkombo na Ye ekojua nsoni. Ondimi Ye? Meka bilaka na Ye. Kondima na yo ekojua libonja mpo na yo. Njambe, mpo na ngolu na Ye, ayebi kopesa libonja epai na yo, na baoyo yonso soko bajali sembo na likambo na kokabela Ye makabo. Nde ekoki na biso kotiya mitema na biso na libonja yango mpamba te. Topesaka Ye makabo na biso na esengo na ntina ete tolingi Ye mingi mpe tondimeli Ye.

LITATOLI NA PASTEUR MOIKO LIKOLO NA DIME

Pasteur moko apesaki litatoli na ye likolo na likambo na kopesa Njambe ndambo na jomi. Apesaki ntina jomi mpo na nini andimi kopesa yango mpe tolingi kokanisa yango sikawa.

1. Kopesa dîme ejali mwango na Njambe.

Nalingi kopesa ndambo na jomi mpo ete nandimi ete yango ejali mwango mpe Mokano na Njambe oyo Ye asili komonisa biso kati na Buku na Ye. Yango elakisi biso polele ete Ye alingi bato na Ye kopesa ndambo na jomi:

“Moto akoyiba nde epai na Njambe? Nde bolobi ete, Toyibeli yo na njela nini? Na njela na makabo-na-jomi mpe na mbeka. Bolakelami mabe na elakeli, jambi bojali koyiba epai na ngai, ee libota mobimba mpenja. Boyeisa likabo mobimba na jomi kati na ndako na ebombelo ete bilei bijala na ndako na ngai.”

Malaki 3:8-10

Soko totangi Matai 23:23, tomoni ete Yesu andimaki likambo na kokaba ndambo na jomi.

Buku na Njambe elakisi biso ete topesa ndambo na lliboso, mbuma na liboso na litomba na biso. Topesaka yango mpo ete tolingi Njambe mpe na ntina na mobeko te. Bato mosusu bakoloba ete bakopesa ndambo na jomi te mpo ete bajali nse na mibeko te nde nse na ngolu na Njambe. Bajali kobosana ete Abalayama na Yakobo mpe bato mingi mosusu oyo bapesaki Njambe ndambo na jomi bajalaki nse na mibeko mpe te. Njambe apesaki mibeko epai na Mose mbula nkama nkama nsima na Abalayama.

“Abalama apesaki ye ndambo na jomi na biloko yonso.”

Genese 14:20

2. Bakonji na Njambe ekoki na dîme na biso bandimi.

Bato na mokili bakopesaka Satana mpe bokonji na ye yango eleki ndambo na Jomi na mosolo na bango. Bakokabaka yango mpo na nini? Mpo na bokonji na masumu, mpo na mposa na njoto, mpo na esengo na mokili oyo. Soka bongo, biso bandimi toboya kokaba mosolo na biso mpo na bokonji na Njambe? Ekoki ete bandimi oyo bajali na kili na motema mpo na baoyo babiki naino te mpe bajali na mposa kopusa Nsango Malamu kino nsuka na mokili bapesaka ndambo na jomi na esengo yonso, boye te?

3. Kopesa dîme ekopusa mosala na kosakola Nsango Malamu.

Nandimi ete bandimi bapesa ndambo na jomi ete mosala na Njambe ekoka kokola. Yango ekokoka kokola noki soko bandimi yonso bakoyeisa ndambo na jomi mobimba epai na Njambe.

“Bayeisa likabo mobimba na jomi kati na ndako na ebombelo ete bilei bijala na ndako na ngai.” Malaki 3:10

Bato mingi oyo bayoki mongongo na Nkolo ete bakenda kosakola Nsango Malamu bakoki kokenda te mpo ete bana na Njambe baboi kokabela Njambe ndambo na mosolo na bango. Mosolo oyo bandimi bakopesaka Njambe ejali ndambo moke mpamba pembene na oyo Mokili epesi mpo na msanga mpe likaya. Oyo mawa te?

4. Kopesa dîme ejali litatoli liboso na mokili.

Nkolo Yesu ajali kojua lokumu ntango bana na Ye bapesi Ye makabo malamumu na esengo. Kopesa moke moke na motema na mawa ejali kokumisa Nkolo te. Najali komonisa mokili soko bolingo ne ngai ejali monene boni na motindo najali kokabela Ye ntango na ngai, to mosolo na ngai to nguya na ngai. Mondimi oyo ajali komikanisa ntango yonso akobota mbuma mingi mpo na Nkolo te.

5. Mapamboli na Njambe majali kokweya likolo na bapesi na dîme.

Njambe ajali kopambola bobele 10% (dîme) yango te, nde 90% oyo itikali lokola.

“Bopesa mpe ekopesama na bino. Kati na maboko na bino bakopesa epimeli malamumu na kopo esili kokama mpe koningana mpe kosopana. Mpo ete bakopimela bino na epimeli ekopimaka bino.” Luka 6:38

“Boyeisa likabo mobimba na jomi kati na ndako na ebombelo ete bilei bijala na ndako na ngai. Yawe na bibebe alobi ete, Meka ngai sasaipi na yango, soko nakojipwela bino maninisa na lola te kosopela bino lipamboli kino esika ekojanga mpo na yango.”

Malaki 3:10

Bato oyo bakopesaka ndambo na jomi bakotatolaka na ntina na mapamboli na Njambe. Okomeka Ye ntango nini?

6. Kopesa dîme ejali kosunga biso koyeba soko tokopesa boni kati na mosolo na biso.

“Na mokolo na Yenga, moko na moko na bino akaba mpe abatela eloko ye moko kati na yango esili ye kojua, ete soko nakoya makabo malukama te.”

1 Bakolinti 16:2

Likambo na kokabela Njambe makabo ejali likambo kati na mondimi yango mpe Njambe Njambe ajali kotuna mojuu mpe mobola kopesaka na motindo moko te nde ete moto na moto akaba na motindo ejali ye kojua!)Mpe Njambe akosunga ye kopona mosala mpo na mosolo yango.)_ Ntina wana Yesu akokaki koloba ete mwasi oyo akufeli mobali mpe ajalaki mobola mpenja alekaki bato yonso na kobwaka makabo (Luka 21:1-4)

7. Kokabela Njambe dîme ejali kopesa esengo na motema na mopesi.

Soko ajui bato oyo bameseni na kopesa ndambo na jomi, okotala ete bajali bato na kopesaka na esengo. Soko tolongoli ndambo na jomi na mosolo na biso mpe totii yango epai na liboso mpo ona Njambe mpenja, ekojala mpasi te mpo na kopesa Njambe makabo. Bato na kopesa na motindo oyo bajali kokamwa mbala mingi ete mosolo na Njambe ekomi monene boye, mpe bakokaba na esengo epai na Ekelesia, na mosala na bilenge, epai na babola mpe bato na mawa, ne epai na epai esika mosala na Njambe ejali kosalama.

8. Ekelesia ekojala na bosenga koluka motindo mosusu mpo na kojua mosolo te Mpo ete mosolo ekojanga te.

Topusi kobebisa saa kati na makita na biso kosolola na makambo na kojua mosolo mpo na mosala na Njambe. Soko bandimi yonso bameseni na kopesa Njambe ndambo na jomi, bakolo na Ekelesia bakoki kotiya saa yango mpo na koyekola maloba na Njambe mpe koluka njela kopusa Nsango Malamu na bisika bato bayoki naino te.

9. Kopesa dîme ejali mosala na kondima.

Moto oyo atosi Njambe na likambo na kokabela Njambe ndambo na jomi akotisi kondima na kati na mosala. Ye andimi kopesa 10% na liboso na mosolo na ye mpo ete ye andimi ete Njambe akofulisa 90% oyo etikali ete ekoka na bosenga na ye. Ye andimi lokola ete Njambe akopambola ye lokola Ye asili koloba mpo ete atosi lilako oyo.

10. Kopesa dîme esungi biso kojua metelo na sembo mpe alima mpo na kokabela Njambe makabo.

Bandimi mingi bakopesaka makabo na bango na motindo kilikili, mpe na motema na nkaka. Ata otuni bango ntango nini, bakolobaka ete makuta majali te. Ntina na yango ejali mpo ete bakokokisa bosenga na bango na liboso mpe kopesa Njambe likabo *soko* ndambo etikali. Moto oyo akabeli Njambe ndambo na jomi *na liboso* akojanga mosolo mpo na kopesa Njambe te mpe akopesa yango na esengo yonso. Nandimi solo ete kopesa boye ejali mokano na Njambe.

2

TOPESA MOSOLO NA BISO WAPI?

Mbala mingi, mondimi akotuna ete, “Napesa makabo na ngai mpo na Njambi epai wapi?” Biblia etondi na bilakiseli na bato bajalaki kopesa Njabe makabo na bango. Tokoluka kati na yango mpo na kojua eyano na etuneli oyo.

Bato mingi bakanisi ete Ekelesia na biso ejali esika na kotiya ndambo na jomi mobimba na biso. Bakanisi boye mpo ete na Kondimana na Kala, ndambo na jomi mpe makabo yonso itiami na ebombelo na Tempelo (Ndako na Njambe). Mosolo oyo ekei kofuta Banganga mpe Balewi oyo basalaki mosala na Njambe, kobongisa Tempelo, mpe kosunga babola. Basalaki boye mpo na mbula 1.500.

Sikawa etuneli na biso ejali: Lelo, Ekelisia na biso ekamati esika na Tempelo? Biblia elobi nini na ntina na oyo?

MAKABO NA NTANGO NA KONDIMANA NA KALA

Njambe atemisi likambo na kopesa Ye ndambo na jomi na lilbosu na kopesa mibeko na Mose.

Bapesaki makabo na esika na kojua mapamboli na Njambe.

Totali Abalayama kokabela Malikisedeke ndambo na jomi (Genese 14:18-20).
Kondimana na Sika ejali kotanga likambo yango lokola:

“Tala lokola ete ye (Malikisedeke) ajali nonene mpenja! Abalayama, nkoko na biso, akabelaki ye ndambo na jomi na biloko bipunjami.” *Baebele 7:4*

Toyebi kojua liteyo malamumu na kati na likambo oyo. Abalayama akabeli Malikisedeke makabo na ntina ete ajuaki mapamboli na Molimo na maboko na ye. Totali boye ete bajalaki kopesaka ndambo na jomi na esika soko epai na moto oyo akabeli bango mapamboli na Molimo.

Bapesaki makabo na bango na esika elakisami na Njambe.

Totala Yakobo mpo ete ye mpe akabeli Njambe ndambo na jomi:

“Libanga oyo etemisi ngai lokola elembo ekojala ndako na Njambe mpe nakopesa yo ndambo moko na jomi kati na biloko yonso bikopesa yo ngai.” *Genese 28:22*

Yakobo asosolaki ete ndambo na jomi ejalaki eloko na Njambe.

Mose ayebisi biso ete,

“Ndambo moko na jomi yonso na mokili, to yango ejali nkona na mokili, to mbuma na njete, ejali na Yawe. Yango ejali bulee epai na Yawe.” Lewitiko 27:30

Totali polele ete ndambo na jomi ejali eloko na Nkolo. Ye moko akoyebisa mosala na yango soko tojili liboso na Ye na mabondeli.

Bapesaki makabo na bango epai na basaleli na Njambe.

Esili Yisalaele kokoma bokonji, Njambe apesi bango mibeko mosusu na ntina na ndambo na jomi:

“Bana na Lewi, baoyo bakojuaka mosala na nganga bajali na lilako kati na Mibeko ete bakamata ndambo na jomi na biloko epai na bato, baoyo bandeko na bango, ata bajali na libota na Abalayama.” Baebele 7:5

Njambe apesaki toli ete Bayisalaele bapesa ndambo na jomi epai na libota na Lewi mpo ete asili kokabola libota yango mpo na kosalela Ye. Totanga toli yango:

“Nasili kopesa ndambo na jomi yonso oyo Bayisalaele bakopesaka, ete ijala libula na Balewi na ntina na mosala ekosalaka bango, mosala na bango na hema na koyangana. Mpo ete ngai nasili kopesa Balewi ndambo na jomi oyo ekopesaka bato na Yisalaele lokola mbeka epai na Yawe, ete ejala libula na bango, yango wana nalobi ete bakojala na libula kati na bato na Yisalaele te.” Mituya 18:21, 24

Balewi bajuaki libula mosusu te: to mabele te, to bitonga na ban;yama te, to lifuti mpe te. Mosala na bango moko kosalela Njambe. Lifuti mpo na mosala yango ejalaki ndambo na jomi. Boye, oyo elakisi biso ete basaleli bakojuu lifuti na bango kati na ndambo na jomi oyo bandimi bakopesa.

Na Nehemia 13:10, totali ete Bayisalaele basili kobosana kokabela Njambe ndambo na jomi. Na bongo, Molewi moko na moko akimaki mpo na koluka elanga mpo na ye moko ete abika – njela mosusu ejalaki te. Bongo, mosala na Njambe ejalaki kotambola te. Na Nehemia 13:12, 13, totali ete Bayuda yonso babandi koya na ndambo na jomi epai na ndako na Njambe. Boye, Nehemia aponaki babateli-na-mosolo mineio: bato oyo bayebani lokola bato na sembo. Mosala na bango kokabola makabo mpo na mosala na Njambe. Bongo, Nehemia atemisi lisusu mosala na Njambe na metelo Ye asili kolakisa liboso, mpe basaleli na Njambe bajuaki lifuti na bango.

Ntina na Ebombelo na Makabo

Ntango Bayisalaele bajalaki na bokonji na bango mpenja, bato na libota na Lewi bajalaki kolala esika moko na Yelusaleme. Kuna bajalaki mpe na ebombelo na makabo. Boye, ndambo na jomi mpe mbuma na liboso yonso ikei wana.

Ebombelo yango motindo nini? Ejalaki eteni moko kati na ndako na Njambe oyo ebongisami mpo na kobatela makabo na Ye. Yelusaleme ejalaki esika monene mpo na

kosambela Njambe. B oyebi na Njambe epanjani uta na Yelusaleme epai na mokili mobimba. Ntina wana mwasi na Samalia ajalaki kolobela Yesu ete,

“Bino bokolobaka ete esika ekoki na bato kosambela ejali na Yelusaleme.” Yoane 4:20

Tobosana oyo te ntango tokoyakola likambo na kopesa Njambe makabo lokola yango ekomami kati na Kondimana na Sika.

MAKABO NA NTANGO NA KONDIMANA NA SIKA MPE MALAKO MPO N NA EKELISIA

Totali ete wana epesaki Bayuda makabo na bango na ntango na Yesu, bapesaki yango na bisika mibale: soko na Tempelo soko epai na Yesu. Totangi na Malako 12:41-44 ete Yesu afandaki penepene na Ebombelo na makabo mpe atalaki bato oyo bajalaki kopesa makabo wana. Ntango wana, bokonji na Yisalaele ebelemi kosila, mpe Njambe ajalaki kokokisa mpo na kobima na Ekelesia. Na ntango na Ekelesia, tokotala ete motindo na kopesa Njambe makabo ekokesena mpe esika na kopesa makabo ekokesena lokola.

Ndambo na jomi mpe makabo na bandimi bijali biloko na Yesu.

Na Kondimana na Kala, Njambe akutani na bato na njela na banganga (libota na Lewi). Nsima na kufa mpe lisekwa na Yesu, Yesu ajalali njela kokoma epai na Njambe”

“Yesu akomi ngangana na kondimana eleki malamumu. Banganga na liboso bajalaki mingi mpenja; kufa epekisi bango ete baumela libela te. Nde ye asimbi mosala mokosenjama te mpo ete ye akoumela seko. Bango ayebi kobikisa bango bakobeleva na Njambe ne njela na ye, awa ejali ye na bomoi libela ete abondela mpo na bango.”

Bongo, na Kondimana na Sika, totali ete ndambo na jomi mpe makabo na bandimi bijali biloko na Yesu. Soko bongo, topesa makabo na biso wapi na ntango oyo?

Tokopesa basaleli na Njambe makabo.

Na ntango na Yesu, totali ete basi mingi babilaki Ye mpo na kosala mosala kosungu Ye (Luka 8:1-3; Matai 27:55, 56). Basungaki Ye na mosala na maboko na bango mpe na mosolo na bango. E-janga te ete Yesu ajui mosolo epai na bato mosusu lokola. Na bongo, baponaki moko na bayekoli na Yesu, Yuda, kojala mobateli na mosolo na bango (Yoane 12:6). Totali ete Yesu ayambaki makabo na bato ata yango masili kotiamu kati na Ebombelo na makabo na Tempelo te.

Ejalaki alima mpo na basaleli na Njambe koyamba makabo boye, mpo ete Bayisalaele bajalaki kobila Nsango Malamumu mpenja te. Yesu amipesaki Ye epai na bango lokola Masiya, nde bobele moka na moko kati na bango bayambaki Ye. Totali ete Yesu apekisi bato kopesa Ye to bayekoli na Ye makabo te. Andimi ete epesama epai na basaleli na Njambe soko Molimo na Njambe akambi moto kopesa yango boye, ata mosolo yango etiami na ebombelo na makabo na liboso te.

Ntango Bantoma bajalaki kolakisa bato na Yelusaleme, Tempelo ejalaki mpe Ebombelo na makabo ejalaki lokola. Ejanga te ete na ebandeli bandimi mosusu batiyaki makabo na bango na E-bombelo na makabo. Nde na nsima na kojonga na Yesu na Lola, bandimi batikaki Ebombelo na makabo mpe bapesaki makabo na bango epai na baoyo basakolaki Nsango Malamu.

“Baoyo yonso bajalaki na elanga, soko na ndako, bateki yango mpe bayei na mosolo na motuya na biloko bitekami, mpe batii yango na makolo na bantoma. Bongo bakaboli yango na moto na moto lokola ejalaki ye na bosenga.”

Misala 4:34, 35

Bapesaki balakisi na solo makabo.

Moko na moko, Bantoma batikaki mokili oyo. Boye, totali Paulo kopesa toli oyo epai na bandimi:

“Tika ete ye oyo alakisami liloba akabola biloko yonso malamumu na ye oyo akolakisaka ye.”

Bagalatia 6:6

Topesa epai wapi? Epai na balakisi na biso.

Soko Pasteur to Evangelist to Molakisi ajali kolakisa yo makambo na Njambe, mpe soko ojali kojua bilei mpo na molimo na yo kati na Ekelesia na yo, okokaba ndambo na makabo na yo wana na liboso. Soko bisika mosusu bijali kolendisa molimo na yo soko milimo na bandeko na yo (Ndakisa: mosala na bilenge, mosala na basi, Bureau na Bakambi na Ekelesia, radio, litterature chretienne, Institute Biblique, Ecole Biblique, na boye, na boye), okanisa bisika yango lokola mpe okaba lokola Molimo Mosanto alakisi yo.

Paulo alobi ete,

“Mosali abongi kojua lifuti na ye.”

I Timote 5:18

Ye ajali koloba na ntina na baoyo bajali kolakisa mpe kosakola Nsango Malamumu.

Ye alobi lisusu ete,

“Bino bojalaki na boboto mpo na kosangana na ngai kati na mpasi. Bino Bafilipi, boyebi ete na ebandeli na Nsango Malamumu, wana nalongwaki na Makedonia, lingomba mosusu esangani na ngai te na likambo na kopesaka mpe kojuaka, bobele bino mpenja. Jambini ata na Tesaloniki, botindi kosunga bosenga na ngai koleka mbala moko. Najali koluka likabo te nde najali koluka mbuma oyo ikoyikana mpo na litomba na bino.”

Bafilipi 4:14-17

Paulo amonisi biso ete soko Molimo ayebisi biso kosala boye, ekoki na biso kokaba mosolo na biso epai na baoyo bajali balakisi na Maloba na Njambe na solo, ata bajali kolakisa wapi.

Ekoki na biso kososola ete ndambo na jomi ejali na Njambe. Tosala nini na yango? Tokabela yango epai na baoyo bajali kosakola Nsango Malamu na solo mpe baoyo bajali kopusa mosala na Njambe.

MAKABO NA BISO BANDIMI NA NTANGO OYO

Tojonga na nsima mpo na kotala oyo tosili koyekola mpe tokokisa yango mpo na biso lelo.

Ntango na liboso na kotala likambo na ndambo na jomi kati na Biblia ejalaki ntango Abalayama akabeli Malikisedeke ndambo na jomi na biloko yonso. Nkoko na Bayuda akabeli moto oyo apesaki ye mapamboli na Molimo, makabo. Ebombelo na makabo ejalaki ntango yango te. Apesaki makabo na ye epai na mosaleli na Njambe.

Ntango toyekoli bomoi na Yakobo, tomoni ete ndambo na jomi ejali eloko na Njambe. Ye moko akopona mosala mpo na yango. Bato mosusu bakolobaka ete ekoki na biso kotiya makabo na biso yonso kati na ebombelo na mosolo na Ekelesia esika ekosambelaka biso. Ejali solo ete bobele bakambi na Ekelesia na biso bakoki koyeba mokano na Njambe soko kopona mosala mpo na makabo na Ye? Bisu tondimi ete Njambe akoki koyebisa mondimi moko na moko mokano na Ye mpo na mosolo ejali biso kokabela Ye. Soko toyoki Ye kolakisa biso, ebongi ete totosa Ye.

Ebombelo na makabo na Tempelo etemisami na nsima na kopesa mibeko na Mose. Ndambo na jomi mpe makabo yonso na Bayisalaele ikendaki kati na yango ete Balewi bajua lifuti na bango mpe babika, mpo ete bapesaki bomoi na bango mpo na kosalela Njambe na Tempelo. Soko toyekoli Buku na Njambe tokotala ete ntango mosusu Bayisalaele bapesaki bobele 10% te kasi bapesaki kino 30% na mosolo na bango mpo na mosala na Njambe. Basalaki boye mpo na mbula 1.500.

Totali ete Yesu alakisi bato kokotisa makabo yonso na Ebombelo na makabo na Tempelo te, nde ayambi makabo mpo na Ye mpo mpe na bayekolio na Ye. Bajalaki na njela mosusu kojua mosolo te. Na nsima na kobuta na Yesu kuna na Likolo, totali likambo oyo lisusu na ntango na kolakisa na Bantoma. Balakisi na Njambe bajalaki koyamba makabo na bato na Njambe, kokanisa na Ebombelo na makabo kuna na Tempelo te.

Ntina na oyo ejalaki mpo ete kosambela na Bayuda ejalaki na solo lisusu te. Ntango baboi Yesu Masiya, banganga na Bayuda babomaki bokonji na bango mpo na koyamba makabo na Njambe. Ntango yonso, Biblia ekotemisa mobeko oyo: Pesa makabo na bino na esika milimo na bato mikolendisama mpe na esika ejali bango kopusa Nsango

Malamu. Na Makomi na Paulo, totali ete bandimi bajalaki kopesa balakisi na Nsango Malamu makabo.

Sikawa, tolingi kokanisa moke likolo na maloba oyo: *ndambo na jomi mpe makabo*. Soko moto akaberli Njambe ndambo na jomi na mosolo na ye, ajalio kopesa Ye makabo te? Mpenja te. Biblia emonisi biso polele ete ndambo na jomi na mosolo na mondimi ejali eloko na Njambe, eloko na mondimi yango te. Soko alei yango, akomi moyibi mpo ete akamati eloko na moto mosusu mpe asali na yango lokola ejalaki eloko na ye mpenja. Soko nasili kopesa Njambe ndambo na jomi yonso mpe nakoti na katina 9/10 oyo etikali kolongola ndambo na yango mpo na kopesa epai na Njambe, nde nakokoka kobianga yango *makabo* (eloko na ngai mpenja oyo najali kokabela moto mosusu). Moto oyo ajali kopesa bongo ajali moto na esengo mingi mpenja. Osili komeka yango mbala moko?

Topesa ndambo na jomi mpe makabo na biso wapi? Ekoki ete mondimi moko moko aluka mokano na Njambe na ntina na yango. Mokano na Ye ekokesena mpo na moto na moto nde mnakambo oyo makosunga biso miongi:

1. Pesa epai na moto soko esika wana ejali yo kojua mapamboli na Molimo: Pasteur, Evangeliste, Molakisi, Ekelesia.
2. Pesa na motema na bolingo epai na baoyo basili kokaba bomoio na bango mpo na kosalela Nkolo.
3. Pesa epai na baoyo bajali kolakisa Maloba na Njambe na motema na sembo Mpe na solo.
4. Pesa epai na mosala oyo ejali kopusa Nsango Malamu: Institute Biblique, Ecole Biblique, mosala na bilenge, mosala nma camp, mosala na basi, kelasi Na Yenga, budget na bureau na Bakambi na Bikelesia, Yenga na Biblia, Litterature chretienne, programmes Bibliques na radio, na boye na boye.
5. Pesa epai na bato na mawa, babola, bato na malali.

3

TOPESA MOSOLO NA BISO NA MOTINDO NINI?

Paulo ajali kolakisa biso motindo na kopesa makabo na mokanda na ye:

“Mpo na kokongola makabo na ntina na Babulami, pelamoko nalakisaki mangomba na Galatia, ekoki na bino kosala bobele bongo. No mokolo na Yenga, moko na moko na bino akaba mpe abatela eloko ye moko kati na yango esili ye kojua, ete soko nakoya makabo malukama te. Wana ekojala ngai na bino, nakotinda bango bakolobelama na mokanda na bino ete bamema likabo na bino na Yelusalema. 1 Bakolinti 16:1-3

TOPESAKA POSO NA POSO

Soko totangi 1 Bakolinti 16:2 na lokota na Paulo pelamoko ye akomaki yango, totangi ete:

“Na mokolo na Yenga, POSO NA POSO, tika ete motona moto atiya ndambo na mosolo oyo ye asili kojua epai mpe abatela yango ete soko naye, makabo malukama te.”

Oyo elakisi biso ete Njambe alingi biso kopesa makabo na biso na motindo na kilikili te nde kokabaka *poso na poso*. (Njambe ayebi ete tojali bato na kobosana mingi!) Na ebandeli okokanisa ete yango mwa nkaka, nde na nsima, kopesaka boye ekopesa yo esengo mingi mpenja.

MOTO NA MOTO AKOPESAKA MAKABO

Kopesa Njambe makabo ejali likambo na moto na moto. Ejali likambo na ndeko na yo soko mojuu mpamba te; ejali mpo na “moko na moko na bino”. Ata likabo na yo ekojala moke, banda kopesaka poso na poso. Nakanisi ete Njambe akokoma motuya na mosolo esili biso kopesa Ye te, nde ete akokoma yango etikali epai na biso na nsima na kokabela Ye likabo. Akotanga soko tojali kopesa na motema na solo mpe na esengo; akotanga soko tojali kobomba boni mpo na biso.

EKOKI NA BISO KOKABELA NJAMBE MOSOLO NA MOTINDO NA SEMBO

Njambe asili kolakisa biso kokaba na mayele ndambo na oyo tojuu poso na poso. Mokonji Solomo alobi ete,

“Kumisa Yawe na biloko na yo, mpe na mbuma na liboso na bojui na yo yonso. Boye bibombelo na yo ikotonda maa.” Masese 3:9

Totali ete Njambe asili koyebisa biso metelo na kokabela Ye ndambo na mosolo na biso. Ejali metelo malamumu. Toyebi kobongisa yango te! Boye, malamumu topesa makabo na motindo elingi biso te nde lokola Ye asili kobakisela biso mosolo.

Totali mpe ete Biblia elakisi biso polele ete sikawa tokokabela Yesu, Nganga Monene na biso, makabo na biso. Ye, Nkolo na yango, akolakisa mosala na yango lokola.

4

KOPESA NJAMBE MAKABO EJALI MOSALA (RESPONSIBILITE) MPE LIPAMBOLI NA MONDIMI MOKO NA MOKO

MAKALO NA BATO MOSUSU

Bato bapusi kotiya makalo (excuses) kolimbola mpo na nini bajali kokabela Njambe makabo te.

Nyongo

Moto mosusu akoloba ete, “Ekoki na biso kosukisa nyongo na biso liboso na kokabela Njambe makabo te?”

Njambe asili kotemisa likambo na kopesa Ye ndambo na jomi; mbuma-na-liboso ijali na Ye lokola. Ntango tojui likuta moko mpamba tojali na nyongo epai na Njambe: sengi jomi. Soko tofuti nyongo na biso epai na Njambe na liboso, Njambe na bolingo ne Ye akofulisa 9/10 oyo etikali ete ekoka mpo na bosenga na biso. Bato mingi mingi bajali batatoli na likambo oyo.

“Lifuti na ngai ejali moke mpamba!”

Moto mosusu alobi ete, “9/10 na mosolo na ngai ekokoka mpo na bosenga na ngai te! Nakoki kokokisa bosenga na famille na ngai te na mosolo na ngai, ata tolei yonso.”

Osili komeka solo kokabela Njambe ndambo na jomi? Soko okabi yango na liboso na motema na sembo mpe na nsima oyebisi biso ete 9/10 oyo etikali ejali kokoka mpo na bosenga na yo te, tokoyeba ete Njambe ajali moto na lokuta mpo ete akoki kosala yango Ye alaki te. (Bosana te ete Njambe alobi ete akokokisa *bosenga* na biso -- akopesaka makambo yonso oyo tokolingaka te.) Kino osili komeka Njambe lokola Ye alobi na Malaki 3:10, mokalo oyo ejali mpamba mpenja.

“Nayebi te motindo na kokaba ndambo na jomi.”

Moto mosusu akoloba ete, “Napesa ndambo na jomi na mosolo nini? Nakaba yango na lifuti na ngai, to na nsima na kofuta mpo na bilei na ngai soko boni?”

L’Etat ekotuna yo kofuta tako na oyo etikali na nsima na kosukusa bosenga na yo yonso? Eloko te. Kabela Njambe ndambo na jomi na mosolo *yonso* ekokoma epai na yo: lifuti, mombongo, makabo. Jala sembo liboso na Njambe mpe kabela Ye biloko na Ye.

“Likabo na ngai ekojala moke mpamba.”

Moto mosusu akoloba ete, “Najali na mosolo mingi te. Nakoki kopesa bobele likabo mokemoke.”

Njambe ajali kotuna te ete opesa likabo na mosolo ejali na yo te. Soko asili kopesa yo mosolo moke, jongisa ndambo na jomi na mosolo moke yango. Soko mwana na yo ajui likuta moko, lakisa ye uta na bomwana ete sengi jomi kati na yango ijali na Njambe.

KOKEBISA

Malamu tososola ete ndambo na jomi oyo Njambe atunaki epai na bato na Ye kalakala, naino etemisi Ye mibeko na Mose te, ejali mosolo na Ye mpenja. Ejali na biso te ete toliya yango lokola elingi biso. Soko ejali na Njambe, ekoki ete esala mosala oyo Ye Njambe aponi mpo na yango. Akolakisa mondimi moko na moko esika na kotiya

makabo na ye ete mosala na Njambe etambola. Akoyebisa biso bisika bijali kosala mosala na Ye mpe bisika basaleli na Ye bajali kosakola Nsango Malamu na solo. Akokebisa biso kopesa te na bisika bajali kolakisa makambo na solo te nde bajali bakosi. Njambe akopesa etumbu mpo na lisumu na kolula, mpe soko tolingi kopesa Njambe ndambo na jomi te ejali mpo ete tojali kolula yango. Tala ete Njambe atangi kolula esika moko na masumu mabe mosusu:

“Tika te ete boloba nkombo na bikobo mpe makambo yonso na mbindo mpe bilulela; ebongi bongo na Babulami. Tika te ete bosoto bojala to maloba na joba to maloba na mpamba, kasi eleki malamumu kopesaka matondi. Boyeba likambo oyo solo solo ete, moto na pite te mpe moto na bosoto te mpe moto na elulela te (ye mosambeli na bikeko) ajali na libula kati na bokonji na Klisto mpe na Njambe.”

Baefese 5:3-5

Mpo na nini Biblia etangi “kolula” losambo na bikeko? Mpo ete yango eluli yo ekamati esika na Njambe kati na bomoio na yo. Eloko nini ekamati esika na Njambe ejali ekeko.

Moto mosusu alobi ete, “Nalingi kopesa makabo na ngai bobele na nsuka na sanja ete bakoma yango na mokanda na Lingomba na ngai.”

Yango mabe te, nde luka ntina na motema na yo. Ojali koluka nini? Ojali koluka lokumu epai na bato? Soko bongo, obungi mingi.

“Bokeba ete bosala boyengebene na bino liboso na bato te mpo na komonana na bango. Soko bongo, bokojua libonja epai na Tata na bino te oyo ajali na Likolo. Soko okopesa makabo na mawa, oyula mondule liboso na yo te lokola ekosalaka bakosi kati na biyanganelo mpe kati na njela ete bato bakumisa bango. Najali koloba na bino na solo ete bajali na libonja na bango. Nde yo, wana ekopesa yo makabo na mawa, tika te ete loboko na yo na mwasi loyueba yango ekosala loboko na yo na mobali ete likabo na yo na mawa lijala na nkuku. Mpe Tata na yo oyo akomonaka na nkuku akopesa yo.”

Matai 6:1-4

Nsuka na likambo oyo ejali polele te? Soko topesi makabo ete tojua libonja mpe lokumu awa na nse na miso na bato, Njambe akopesa libonja mpo na yango kuna na Lola te.

LIBONJA

Mondimi oyo akokisi mokano na Njambe kati na likambo na kopesa Ye makabo akojua mapamboli mingi mpe libonja lokola epai na Njambe.

“Bopesa mpe ekopesama na bino. Kati na maboko na bino bakopesa epimeli malamumu na kopo esili kokama mpe koningana mpe kosopana. Mpo ete bakopimela bino na epimeli ekopimakla bino.”

Luka 6:38

“Ejali bongo ete ye oyo akokona moke akobuka moke nde ye oyo akokona mingi akobuka mingi.”

2 Bakolinti 9:6

Likambo na yo boni? Mokalo na yo ete, “Najali kojua mingi te!” Okoni boni mpo na Njambe, mingi to moke? Njambe akokokisa elaka na Ye te kino biso tokokisi likambo na biso. Soko tofosi Ye, Njambe akosopela biso mapamboli na Ye. Tobosana te ete lobiko ejali likabo na Njambe. Tojui yango mpo na ngolu na Ye na njela na kondima. Tokoki kosala mosala mpo na yango te. Nde mapamboli mosusu na Njambe makopesamela biso na nsima na kobika *soko* biso tokokisi malako na Ye.

“Moto ajali oyo akopalanganisa nde akobakisama; moto ajali mpe oyo akosimba yango eleki mingi nde akoyeisama bobola. Molimo na kokabela akofulisama monene; ye oyo akomema mai akojua mpe mai mpo na ye moko.” Masese 11:24, 25

Njambe alendia kondima na biso ete topesa makabo mpo na kopusa mosala na Ye.

Mokonji Solomo alakisi biso ete,

“Ye oyo akoyokela babola mawa ajali kodefisela Yawe; akjongisela ye lisungi malamau na ye lisusu.” Masese 19:17

“Ye oyo akokanga matoi na ye wana mobola akolela, akolela ye moko nde akoyokama te.” Masese 21:13

Paulo alakisi biso ete,

“Ejali bongo ete ye oyo akokona moke akobuka moke nde ye oyo akokona mingi akobuka mingi. Moto na moto asala pelamoko na motema na ye, na mposa moke te mpe na kopusama te; mpo Njambe alingi ye oyo akopesaka n esengo.” 2 Bakolinti 9:6, 7

“Kokanisaka mpe maloba na Nkolo Yesu ete, Esengo na kopesa eleki esengo na kojua.” Misala 20:35

Baverset oyo imonisi biso mapamboli mpe esengo na kopesa. Meka yango mpe tala libonja oyo Njambe akondima kopesa yo ata otikali naino na mokili.

5

BABATELI NA MOSOLO NA EKELESIA

Likambo na kobatela mosolo na Ekelesia ejali likambo monene. Soko bato babandi kobeta ntembe na likolo na mosolo basili kopesa, ekokanga mosala na Nsango Malamu mingi mpenja. Paulo alobaki maloba oyo:

Tojali kokeba ete moto te akweisa biso mpo na mosala na biso na kobongisa makambo oyo minene (mosala na kobatela makabo). Mpo tolingi kosala yango ejali malamau bobele na miso na Nkolo te nde na miso na bato lokola.” 2 Bakolinti 8:20, 21

Tosala boni kopekisa likambo likolo na mosolo ne Ekelesia?

Pona bobele bato na Molimo, na sembo, mpe na mayele kojala babateli na mosolo yango.

Metelo oyo Bantoma batiyaki mpo na kopona bansambo na ebandeli na Ekelesia ejali metelo malamumu mpo na babateli na mosolo na mokolo oyo lokola:

“Boluka mibali . . . bato na lokumu malamumu, baoyo batondi na Molimo mpe na mayele, mpe tokotia bango na lotomo oyo.” Misala 6:3

Likambo na mosolo ejali likambo na nsomo, likambo na kosana te. Esengi moto na mayele solo mpo na kojala mobateli na yango. Moto na Molimo akotiya maboko na ye mpo na kobotola mosolo kati na ebombelo te mpo ete ayebi ejali eloko na Njambe.

Babateli mibale mpe mafungola mibale.

Epai mosusu, bato na Ekelesia bajali kosomba sanduku mpe kotiya mafungola mibale na yango oyo mwana na yango moko moko ekeseni. Boye, bakopona babateli na makabo na Ekelesia mibale mpe moko moko akojala na mafungola mpo na lifungola epai moko. Oyo ejali kopekisa ntembe mpo ete ekoki na babateli mibale yango kojala wana na ntango na kofungola sanduku.

Babatela buku na mosolo makasi.

Ekoki ete likuta moko te ekota to ebima kati na mosolo na Ekelesia liboso na kokoma yango na buku. Bisu tojali bato na kobosana. Soko moto akanisi ete akokoma yango na nsima, mbala mosusu akobosana yango to akotiya motuya yango alima te. Njambe aliongi ete makambo yonso masalama alima mpe aliongi ete likambo na mosolo na Ekelesia ejala sembo mpenja.

Boye, ntango yonso, jala na cahier to buku mpo na ebombelo (caisse) na makabo moko moko. Epai na nkasa na loboko na mwasi, koma:

1. Date na kojua mosolo yango.
2. Ntina na kojua makabo yango:
Yenga, Yenga Monene, nsuka na sanja, na boye na boye.
3. Motuya na makabo majui bino.

Epai na nkasa na loboko na mobali, koma:

1. Date na kolongola mosolo yango.
2. Ntina na kolongola mosolo yango.
3. Motuya na mosolo elongoli bino.

Mbala na mbala (soko na nsima na sanja misato), sala oyo:

1. Bakisa makuta yonso bosili kojua kati na ntango yango.
2. Longola motuya na makuta bosili kolongola mpo na mosala.
3. Sikawa, tanga makuta kati na sanduku. Ekoki ete motuya bojui kati na sanduku ekokana na motuya na makuta matikali kati na cahier na bino. Soko te, llibunga ejali.

Kanisa maloba na Paulo:

“Tojali kokeba ete moto te akweisa biso mpo na mosala na biso na kobongisa makambo oyo mionene. Mpo tolingi kosala yango ejali malamumu bobele na miso na Nkolo te nde na miso na bato lokola.”

2 Bakolinti 8:20, 21

MAKANISI NA NSUKA

Botala ete mosolo na Njambe esala mosala. Soko etikali kati na ebombelo na Lingomba nde esali mosala moke te, Njambe akopesa libonja nini na nsima na yango? Bojala babateli babateli malamumu na mosolo na Njambe. Bongo, akolobela bino ete:

“Malamu, moombo malamumu mpe na sembo, ojalaki na sembo na makambo mike, nakotia yo likolo na mingi. Ingela na esengo na nkolo na yo.”

Matai 25:21